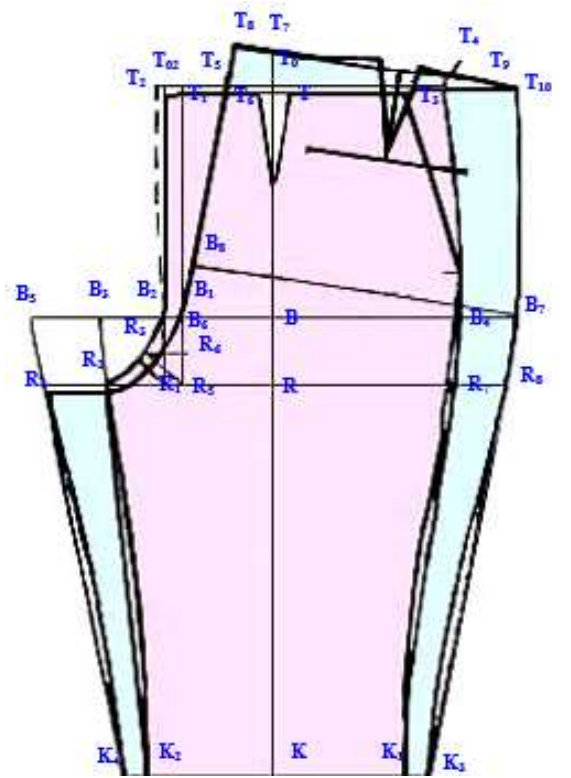
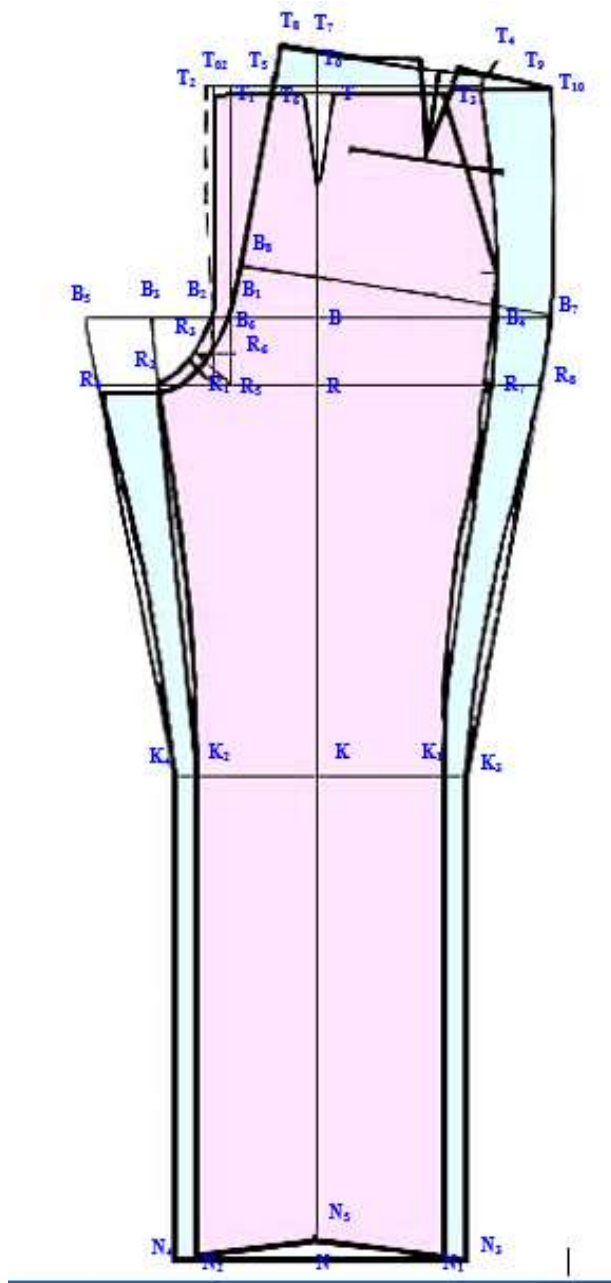




10- Laboratoriya ishi

Mavzu: Ayollar yengil kiyimlari. Ayollar tungi ko'ylagini konstruksiyasini kompyuter dasturi orqali qurish.

Ishni bajarishdan maqsad: Ayollar tungi ko'ylagini konstruksiyasini chizish uchun o'lchamlar olish, hisoblash va chizish bo'yicha ko'nikmalarni shakllantirish va ayollar tungi ko'ylagini konstruksiyasini kompyuter dasturi orqali qurish.

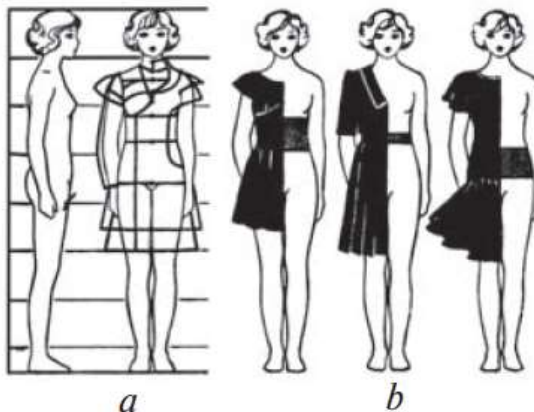
Kerakli asbob-uskunalar: komputer, chizg'ichlar to'plami; moda jurnallari; qog'oz va qalam; texnologik xarita; mantimetrli lenta, ruletka; texnik shartlar yoki me'yoriy hujjatlar (GOST); qaychi, kalka qog'oz; gazlama namunalari katologi.

ISHNI BAJARISH TARTIBI:

O'smirlar kiyimi.

O'smirlarning maktabda va oiladagi o'rni o'zgachadir. Bu yoshda bolalar faqatgina ilm-fanga oid bilimlarni o'zlashtirib qolmasdan, o'z dunyoqarashlari shakllanadi, go'zallikni his etish, uni tushuna bilishni o'rganadilar. Jismoniy jihatdan ham tananing shakllanishi jadallashadi, qiz bolalarda ko'krak, bo'ksalari shakllana boshlaydi, o'g'il bolalarda mushak tizimi rivojlanadi, o'smirlarning tana munosibligi 1:7,5 yoki 1:8 nisbatda bo'ladi (25-rasm).

Qiz bolalar garderobi ularning faol turmush tarziga monand ravishda, asosan sport uslubiga xos bo'ladi. Unda yangi ko'rinishdagi ko'ylaklar, bluzkalar, yubkalar, shimlar, jiletlar, palto, plash, kurtkalar, kundalik, sport va uy kiyimlari komplektlari, dam olish kiyimlari, sharf, ro'mol, va zontlar kabi turli qo'shimchalar bo'ladi.



25-rasm. 15-17 yoshdagi qiz bolaning gavda tuzilishida o'zaro mutanosib nisbatlar (a) va kiyimining asosiy konstruktiv shakllari (b).

O'g'il bolalar kiyimlari siluetlari asosan to'g'rito'rtburchak, gavdada erkin turadigan va nim yopishgan bo'ladi. O'g'il bolalar garderobining umumiy uslubi sport uslubi bo'lib, unga plashlar, kurtkalar, kalta palto, kundalik, sport va uy kiyimlari komplektlari kiradi. Kattalar kiyimiga o'xshash bo'lishi bilan birga o'smirlar kiyimi sho'xchan, yorqinroq bo'lishi kerak, o'smirlar kiyimi uchun katak va yo'l-yo'l chiziqli, ochiq rangli gazlamalar tanlanadi. Shunday qilib bolalar

kiyimlari har doim kostyumga qo'yiladigan umumiy estetik talablar doirasida rivojlanadi va uning xarakteri har bir davrga xos bo'lgan kostyum tuzilishiga bog'liq bo'ladi. Shu bilan birga bola rivojlanishining har bir bosqichiga mos ravishda badiiy-obrazli ifodaliligiga ega bo'ladi.

Tungi ko'ylakni loyihalash.

Tungi ko'ylak loyihasining asosi gavdaning o'lcham belgilari aniqlanib konstruktiv joylarining qo'shimchalari tanlab olingandan keyingina hisoblab tuziladi. Tungi ko'ylak chizmasini loyihalash uchun quyidagi o'lchovlar kerak bo'ladi.

$$BnYaA = 18 \text{ sm}$$

$$BU = 100 \text{ sm}$$

$$YeU = 8-10 \text{ sm}$$

$$OrbU = 42 \text{ sm}$$

$$KYaAII = 48 \text{ cm}$$

$$YelA = 30 \text{ sm}$$

Qo'shimchalar hamma razmerlar uchun:

$$Qk = 3-4 \text{ sm}$$

$$Qyel = 5-7 \text{ sm}$$

To'g'ri burchak chizib, uning yuqori nuqtasini Bn bilan belgilab olinadi (37-rasm). Bn nuqtadan past tomonga kiyim uzunligi qiymati 100 sm qo'yilib E nuqta bilan belgilanadi. Ko'ylakning kengligi ko'krak yarim aylanasi ikkinchiga ko'ylak qo'shimchasini qo'shib, chiqqan natijani ikkiga bo'linadi va o'ng tomonga qo'yiladi:

$$BnBn1 = (KYaAII + Qk) : 2 = (48 + 4) : 2 = 26 \text{ sm.}$$

Bn, Bn1, E, E1 nuqtalar to'g'ri to'rtburchak shaklida birlashtiriladi. Bn nuqtadan past tomonga OrbU=42 sm orqa bo'lakning belgacha bo'lgan uzunligini qo'yib B1 nuqta topiladi. Bo'yin o'mizi kengligi quyidagicha topiladi:

$$BnBn2 = BnYaA : 3 + 2 = 18 : 3 + 2 = 8 \text{ sm}$$

Orqa bo'lak bo'yin o'mizi chuqurligiga hamma razmerlar uchun doimiy qiymat bo'lgan 3 sm qo'yiladi, ya'ni BnBn3=3 sm. Old bo'lak bo'yin o'mizi chuqurligi esa quyidagicha topiladi:

$$BnBn4 = BnYaA : 3 + (4 - 10) = 18 : 3 + 8 = 14 \text{ sm}$$

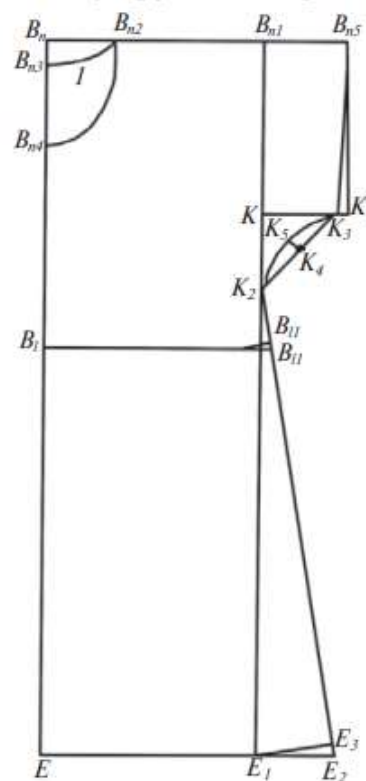
Ravon egri chiziqlar bilan yoqa o'mizining shakli chizib olinadi: ort bo'lak uchun Bn2Bn3 old bo'lak uchun Bn2Bn4.

Yeng o'mizi chuqurligini topish uchun yelka aylanasi ikkiga bo'lib unga yelka qo'shimchasi qo'shib topiladi, ya'ni

$$Bn1K = YelA : 2 + Qel = 30 : 2 + 7 = 22 \text{ sm.}$$

Bn1 nuqtadan o'ngga modelga bog'liq bo'lgan yeng uzunligini qo'yib Bn5 nuqta topiladi va bu nuqta K nuqtadan chiqqan gorizontaal chiziq bilan kesishtiriladi hamda K1 nuqta topiladi. KK2=KK1 (yordamchi nuqta).

K1 nuqtadan chap tomonga doimiy qiymat 1,5—2 sm ni qo'yib K3 nuqta belgilanadi. K3 va K2 nuqtalar birlashtirilib, bu chiziqning o'rtasidagi K4



37-rasm. Tungi ko'ylak chizmasi.

nuqtadan yuqoriga o'tkazilgan perpendikulyarda doimiy qiymat 1,5 sm ni qo'yib K5 aniqlanadi. K3, K5, K2 nuqtalar orqali yon qirgimning egri shakli chiziladi. Kiyimning etak tomoniga kengaya borishi modelga bog'liq bo'lib, ko'p hollarda uning qiymati 10—12 sm ni tashkil etadi. Etak qismining yon tomoni bir oz ko'tarilgan bo'ladi: $E_2E_3 = 1,5—2$ sm. Kiyim etagi ravon chiziq bilan chiziladi B1 nuqtadan unga gorizontaal chiziq o'tkazib chiziqlar kesishgan joyga B11 nuqta qo'yiladi va $B11B12 = 0,5—1$ sm qiymat qo'yiladi. Etak chizig'iga parallel qilib bel chizig'i chiziladi.